

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 14. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a
toiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
citra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Sabiu, in 18 Febr. (2 Mart.) 1865.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu literé
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

O voce din Romani'a despre Mitropoli'a noastră.

Avemu un'a dintre placerile cele mai rare, dar totdeodata si mai pretioase, a areta adeca publicului nostru viu'a bucuria a fratiloru nostri de dincolo pentru succesele nostre cele mai noue pe terenulu bisericescu. Bucuri'a ni o presentéza astadata „Reform'a“ in modulu urmatoriu:

Cea mai importanta noutate pentru noi este ceea ce vedemu pe fruntea diuareloru de peste Carpati, si care umple de cucerire animele nostre, vedindu oper'a marelui Domnedieu asiá de pipaita, manifestandu-se poporulu Romaniei ortodoxe, prin nisce fapte maretie si demne de atentia fiacarui Român adevératu. Ei bine, acésta noutate, care va ocupá o pagina frumoasa in istori'a Romániloru, este presentarea Mitropolitulu românú de peste Carpati, **Baronulu de Siagun'a**, la **Maiestatea Sea Imperatulu Austriei**; priimirea cese facu acestui nou mitropolitu, modelulu tuturoru virtutiloru crestine, cuventarea lui cea plina de simfiuminte natiunale si patriotice ce a rostitu Imperatulu cu o demnitate archipastoresca, respunsulu imperatescu plinu de gratia si marinimia, banchetulu acestei deputatiuni románe compusu de cei mai insemnati barbati, la celu mai principalu otelu vienesu etc., descrise asiá de frumosu in diuarele románe de peste Carpati, „Telegrafulu Românú“, „Concordi'a“ si „Gazet'a Transsilvaniei“, diuarie asiá de bine redactate, din nefericire in sa neimbratisiate de cátra Románi de dincóce, cari imbogatescu bibliotecele lorú cu opere straine, se amusa cu diuarie diferite, si nici odata nu se indura a se aboná si la diuarele scrise in limb'a lorú natiunala, de cátra barbati románi patrioti, nedependinti, neobositi si cari s'au sacrificatu totdeun'a pentru intemeierea edificuluu giganticu alu Romaniei, pentru conservarea traditiiloru celoru mai sacre a b a n t i q u o, precum si pentru radicarea bisericei románe la culmea dorita, sfarmandu adeseori atátea impedecári, bravandu cu demnitate atátea obstacole neinvine ce se ivescu necontenitu din partea inamiciloru politici si eclesiastici... in cátu potemu numi pe acesti barbati, cu dreptu cuventu, martiri moderni ai natiunei lorú, ce fu pân'acum umilita, neconsiderata de puternicele si îngâmfátorele natiuni, dar astadi onorata, laudata si ocupându cu demnitate loculú ce i se cuvine, loculú seu ce merita si pe care in fine va ajunge a-lu redobandi cu deservásire, déca ea nu va mai fi nepasátore si in viitoriu, precum a fostu in durerosulu eii trecutú.

Ei bine! inaltierea unei catedre metropolitane románe, ortodoxe, nu este óre o opera divina? Nu este unu ce miraculosu, nepatrundiatoru? Desfidemu pe acel'a, ce aru indrasni sa ne dica, ca fára o putere supranaturala, putere care totdeun'a s'a aretatu protectóre acestui populu descendentu alu coloniiloru venite din Rom'a antica ortodoxa precum a demonstrat'o On. D. Chyrilescu, professorulu din Oltenitia, in discursulu seu sublimu, rostitu in diu'a de 24 Ianuariu, si care fu publicatu in numerulu nostru treentu, ca fára degetulu providentialu, poteá sa se edifice acésta opera mare a re'nvierii, a regenerárei, a recreárei poporulu românú!

Dotarea preotímei serbesci.

Despre lucrárele congressulu serbescu, din nefericire, scimu fórté putínu, cu multu mai putínu decum amu dori si decum ni-arú fi chiaru de lipsa sa scimu. Dar si putinulu acésta este cualificatu a ne atrage atentia in mesura deosebita; si astfelu vomu lasá pe unu momentu politic'a cea mare, dar adeseori pe cátu de mare, pe atáta de nefolosítore, spre a ne ocupá cu lucrurile bisericesci, cari la coreligionariu nostri serbi tocmai astadi suntu per excellentiam la ordinea dilei, si si la noi potú sa vina, trebuie sa vina cátu de curendu.

In nr. nostru din urma puseramu subt ochii cititoriloru nostri, dupa „Wiener Zeitung“ unele din lucrárele congressulu serbescu, dintre cari cu deosebire merita luarea nostra aminte punctulu privitoriu la dotarea preotímei.

Arú trecé presté marginile acéstu diuaru, candu amu voi a espune insemnatarea preotímei pentru cultur'a intelectuala si morala a unui poporu; vomu dice numai, ca tóte natiunile, ce'pretindu numele de civilizate punu pretiu pe starea preotiesca cá pe aceea, carea este chiamata nainte de tótea representá cultur'a crestinsmulu presté totu si sublim'a lui morala in deosebi. De aceea déca Serbiu indata la deschiderea congressulu lorú natiunala aducu regularea si dotarea preotímei la ordinea dilei, acésta spre laud'a lorú fia dísu! — é unu semnu de viétia, semnu ca Serbiu voru sa imbratisieze cu totdeadinsulu cultur'a moderna, semnu ca drapelulu séu stégulu acestei culture voru sa-lu puna in mánele preotímei, semnu ca voru sa pregátésca acésta preotíme cátra inált'a eii missiune, cá sa-si scia si sa si póta portá cu onóre si cu rezultate salutifere acéstu drapelú. De aceea vedemu congressulu ingrijindu-se cu atáta seriozitate de sórtea si positiunea preotímei, ingrijindu-se, dicemu, cá sórtea acésta sa fia cátu se póte de buna si de multiamítore, cá scutindu preotímea de grij'a cea rodiatóre pentru pánea de tóte dílele sa o faca cu atáta mai destera si mai aplecata a se ocupá cu cultur'a, cu crescerea poporulu.

Ingrijirea acésta se manifestéza, precum vedemu, mai cu séma prin trei puncte speciale:

- 1) institutiunea capellaniloru sistemisati;
- 2) pastrarea sesiuniloru preotiesci in natura;
- 3) inlocuirea „birulu“ si a stolei prin lefi anumite clasificate pentru Capelani, Parochi si Protopresbiteri séu Protopopi.

Noi aprobámu pe deplinu tóte acéste trei mesuri, si suntemu siguri, ca ele, esecutandu-se bine, voru aduce preotímea intr'o stare potrivita de a coresponde pe deplinu datoriéloru sele. (Va urmá.)

Drumul de feru transilvanu.

Sub rubric'a acésta aducemu acum de multu, mai tnele mai áltele despre doritulu drumu de feru, fára de a-lu poté vedé odata realizatu. Pecandu in launtrulu tierii se certa opiniunile ca sa-lu aduca dela Aradu séu dela Oradea, si sa se continue directe dela Vintiu la Sabiu séu sa se duca presté Mediasiu si celelalte cátra Brasiovu, foile slavice vinu cu altu proiectu nou. Noi supunemu publiculu nostru cetitoriu unu articulu din „Ost si West“ in privinti'a acésta cu atátu mai vertosu cu cátu mai tóte foile slavice afirma, ca liniile de densii proiectate suntu in legatura si cu interesele Romániloru, si in fine ca suntu cu privire la desvoltarea industriei austriace. Articululu díce:

„Cumca nu e problema mica a construi in realitate unu rociu de síni séu a-lu esecutá de asiá incátu sa coresponda tuturoru pretensiuniloru, este intru atáta adevératu, incátu scimu, ca atátu proiectantii cátu si intreprindiatorii diferitelorú linii, in casuri de acéstea nu consultéza barbati de acei'a cari sa poséda si cunoscintie geognostice. Multimea cea mare a proprietariloru de actiuni de drumuri de feru nu poté nici decum folosi tempulu pentru studii de economia natiunala; pentruca ea representéza numai cuponii espiratori, cari arata necesitatea, ca actiunea ce se afla in posesiunea lorú sa nu cada sub pretiu, si domni proiectanti, care forméza comitetulu barbatiloru de specialitate, au destulu de lucru sa caute mesuri cari sa le asigure castigulu. Cui aru trebui sa incredemu séu cum avemu sa asceptámu cá unu sistemú de drumu de feru sa fia corespondiatoru deodata si regimulu dar apoi si intereselorú industriei si culturei pamentalu? Cu tóte acéstea déca aruncámu o privire asupr'a cartei austriace si facemu o paralela cu planurile drumuriloru proiectate de regimú, atunci spre dorerea nostra ne convingemu ca institutulu geologicu imperialu n'au fostu consultatu nici decátu pentruca altmintrea nu s'aru fi potatu veri nepasarea cea mare cátra productele naturali, in proiectele acelea. Productele acelea cari mai nainte se importau din Americ'a, presté scurtu se voru scóte din pamentulu nostru, si cumca productele acéste se afla in

masse, se vede din societățile englezesci ce se formăza spre espoliatărea acestor mine de aur, cari dealtmintre trebuia cautate în Pensilvani'a și Canada. Acestea voru fi în scurtu tempu considerate la asiedierea fiacarui sistemu nou de drumuri și de aceea trebuie să ingrijim, că acesta să fie sprijinit din tôte partile, pentruca ce e pentru țiera isvoru de venitu nu trebuie să rămâna neluat în consideratione. La proiectărea rociului celui nou de drumuri au fostu confiniile militari Slavoni'a, Voivodin'a și Banatul tractate că vitrege, de și continu o bogatate de produsele cele mai diferite; și cede sume inghîtu proiectele cele gresite și fără planu, numai este de lipsa să comentăm.

Luatu lucrulu din punctulu de vedere alu intereselor negociatoresci și dupa judecat'a unei celebrități militare, carea din urma cantă mai multu asupr'a strategiei, aflăm aprobată lini'a Oradea—Clusiu—Alb'a-Iuli'a. Déca considerăm însa, ca în carpatii resariteni ai Transsilvaniei, în valea Poianei—sarate lângă passulu Oituzului, se afla isvóre bogate de petrolu, care singure conditunéza legatar'a resaritului cu Temisiór'a, abstragemu dela multimea altor produse naturali, vedemu lips'a legaturii între locurile cele mai însemnate de comerci și între Panciov'a.

Judecandu că judecat'a unui industrialu—dar nu cu de acelor din reuniunea industriaria din Austri'a de josu, a căroru activitate se restringe mai cu séma pre lângă trifolulu ce și l'au instituitu că comitetu dirigentu, ci a acelor cari au votu în senatulu imperialu—vom aflá ca este o necesitate imperioasă a referintielor economice dintempulu nostru, că teori'a și prax'a să mérga mâna în mâna, tôte mijlócele artificiose să se inlature și negociulu și alte interese ale statului înca în preliminaru sa devina factori de capetenia.

Dupace vorbesce despre interesele speciale ale slavilor de médiadi continua :

„Ni-amu permis de astadata a privi numai proiectulu celu de atât'a interesu pentru industria interna cu respectu și la produsele naturali din partea de médiadi a imperiului, și credemu, ca nimenea nu ne va imputá impregiurarea, ca amu avutu cu deoseb reprivintia la interesele patriei.“

Diet'a Ungariei. Dupa „Idök Tanuja“ ministrulu de statu Schmerling s'aru fi deshiaratu în dilele de curendu înaintea mai multor barbatu din Ungari'a, ca incheiandu—și senatulu imperialu în Maiu siedintiele se se și pregatindu—se cele de lipsa pentru deschiderea dietei în lun'a lui Aprile, diet'a va poté fi deschisa în Iuniu.

Corespondintele lui „Pesti Hirnök“ din Vienn'a, serie urmatórele : „Se vorbesce, ca Maiestatea Sea fórte de curendu au chiamatu la sine pe Esc. Sea ministrulu de statu și i-aru fi descoperitu de nou, ca aru dorí fórte, déca cu indelaturarea totoror pedecelor, s'aru grabi cu conchiamarea dietei chiaru și pentru aceea, pentruca în Ungari'a iara începe pe ici pe colea a se aretá lips'a în asiá mesura mare, încátu va fi greu de incungiuratu concursulu țierei cu ajutoriulu; și aru fi de doritu déca spre evitarea necesului s'aru ingrijí de astadata însasi die'ta țierei. Lucrulu e mai înaintatu decâtu s'aru crede și pentru aceea, pentruca tocmai în 16 Fauru Esc. Sea Cancelariulu ung. au luat mesuri întefitóre spre solicitarea pregatirilor dietali prin o provocare cátra despartimentulu în alu cărui sinu se prelucra causele desbaterii sub conducerea duor barbatu fórte distinsi, consiliari Papay și Bartos.

Corespondinti'a mentinuta spune și care voru fi cestiurile cele atingátore de trecerea din provisoriu la starea normala, și adeca: mai întâiu încetarea activității judecatorielor militare; în alu treilea rendu unde vine implerea locurilor vacante cu comiti supremi; dupa aceea vine conchiamarea comitetelor comitatense, în alu cincilea rendu vine întorcerea activității locutientiei în cerculu seu „legalu.“ Dupa acestea apoi urméza publicarea și conchiamarea dietei. Se crede, ca pregatirile dietali pre lângă activitatea cu care se lucra, poté înca înainte de ce voru trece dóue luni voru fi tóte gat'a.

(Korunk.)

Din Brasiovu aduce „Gaz. Transs.“ jalmic'a novela, ca st. Dómna Mari'a Circ'a nascuta Moroianu, în 20 Februaru pe la 5 óre dupa amédi s'a mutat din viét'a acést'a, lasandu orfane pre cele dóue fiice ale se: Elen'a soci'a Dlui Aaronu Densiusianu, și Elis'a, cunoscut'a artista de violina. Toti cáti au cunoscutu mai de aprópe acestu sufletu nobilu femeescu, care tóta viét'a sea pamentésca o a sacratu pentru crescerea fiicelor se, voru jelí mórtea—i tempuria. Noi din parte—ne ne 'mplinim o trista datorintia, a referí despre acestu casu funestu și a depune pe mormentulu zelósei Române, inteligintei femei, doiosei mame unu piu : Fia-i tie—rân'a usióra și amintirea scumpa !

Zernesci în 9/21 Februaru 1865. Astadi furamu norocosi a fi martori unei festivități ne mai pomenite în partile acestea, fiindca domnulu Vice-Capitanu și diriginte alu districtului nostru Ioann Codru Dragusianulu sosindu în Zernesci în Dominec'a lasatului de carne, dupa ce asistá la servitiulu divinu pâna în fine, în presentia reprezentantilor tînutali, a mai multor preoti și a domnilor amploiatu dela oficiulu și judecatori'a tractuala, în cancelaria d. jude tractualu, dupa ce mai întâiu dete spre cetire decretulu Inaltului Presidiu gubernialu, prededú cu solemnitate și între entusiastice strigări de : Sa traiésca ! Parintelui Protopopu alu Branului Ioann Metianu crucea de aur pentru merite, cu carea fu decoratu de Maiestatea Sea, pre lângă o vorbire prea bine nimerita, carea, dupa cum amu potut'ó cuprinde este cam urmatórea. Oratorele luandu de testu chiaru acele cuvinte ale S. Evangeliu de adi, cari dîcu: Ca ori ce ati facutu unui'a dintre acesti mai mici frati ai mei, mie mi-ati facutu ! aretá celoru presinti, ca precum resplatesce Domnedieu celoru ce ajuta pre de aprópele lor, asiá resplatesce și inaltulu regimu omului, care cauta interesele poporului, cari—bine întielesce,—le identifica cu ale sale; mai incolo aretá, ca cine asculta și implinesce perceptele cele sacre ale religiunii, asculta și implinesce totdeodata și mandatele imperatesci, și ca meritele omului sunt de dóue feluri: ordinare, și esttraordinare; — ordinare candu cine—va face și implinesce aceea ce dîce legea, eara esttraordinare, candu cine—va face mai multu de cátu prescrie legea, și trece cu prestatiunile sale preste mesur'a legeri. — De aceea Maiestatea Sea s'au indaratu a decorá pre Parintele Protopopu, pentru ca acest'a au desfasiuratu prin intrepunerea sea la poporulu tractului seu protopopescu cu ascultarea și implinirea atâtu a preceptelor religióse, cátu și imperatesci, óresi care merite esttraordinare, spre folosulu vremelnicu alu cetatianului de statu singularu, cá și spre alu regimulu; cáci unu cetatianu de statu cu fric'a lui Domnedieu, care și—implinesce cu acuratetia detorintiele sale religióse, scie implini cu acuratetia și datorintiele se cátra regimu. — Mai incolo aretá, ca prin acést'a procedere a d-lui Protopopu s'a folositu adeveratu și regimulu, dar folosulu celu mai mare a fostu alu poporulu, carele prin ascultarea svaturilor pomenitului Parinte Protopopu a scapatu de urmárele cele grele ale asprimei legeri, și în fine aretá, ca decoratiunea a fostu totdeun'a și la tóte popórele în stima mai mare decâtu la poporulu nostru, pentru ca alte popóre o considera cá pre nisce semne vediute ale neveditelor daruri imperatesci, — nisce semne vediute ale meritelor, ce poté nu totu omulu le poté vedé, semne care arata ca celu decoratu a facutu și lucratu mai multu preste detorintiele sale, cum și ca Domn'a Sea și de aceea se bucura cu atâtu mai multu, cáci cá Románu are rara norocire a—si implini prea placut'a missiune fatia cu unu barbatu pentru comun'a și tractulu acest'a prea meritatu, — cu unu barbatu, care se bucura de atât'a incredere la poporulu și mai marii sei. —

La acést'a Parintele Protopopu respunde cam urmatórele : Déca n'amu fi ajunsu și acele dile norocóse ale unui regimu, care subt intielépt'a conducere a prea bunului nostru Domnitoriu Franciscu Iosifu I. face epoca placuta în Istori'a totoror popórelor sale, eara mai alesu în Istori'a natfunci románe; — déca n'amu fi ajunsu subt unu asemenea reginte, care dela suirea sea pe tronulu gloriosiloru sei strabuni a luat puseciune de Parinte fatia cu popórele sale, eara mai alesu cu poporulu nostru, cărui'a insusi i deschise porile unui venitoriu mai ferice, și déca Acelasi Prea Inaltu în a Sea positiune n'aru identificá interesele poporului cu ale Sele, n'asiu pricepe, cum vinu eu la decoratiunea crucei de aur pentru ajutoriulu datu organelor politice la complinirea armatei; cáci, dupa cum si D-vóstra prea bine sciti, Domnilor, eu, care în insusirea mea de Preotu trebuie sa fiu și celu mai de aprópe amicu alu poporului, de aceea amu conlucratu la complinirea contingentului de recruti. Pentru ca luandu placut'a insarcinare din partea tînutului nostru a intrevini la Inaltulu Guvernu r., cá tinerii nostri supusi recrutárei, cari din privintie economice petreceau în Principatele románe și în Turci'a, sa nu fia siliti a se presentá în Martiu la comisiunea asentátore, ci acést'a per esceptionem sa se intemple numai în Iuniu, și jacendu—mi la anima esoperarea acestei insarcinári, amu trebuitu sa chizesiuescu la Inaltu Acelasiu cu positiunea și onórea mea. — Deci dupace mi—succese acést'a, ce erá mai naturalu decâtu cá same intrepunu la poporulu nostru, cá apoi la terminulu hotaritu (15 Iuniu) sa se presenteze toti tinerii cei obligati la militia din cele 2 clase inferióre, atâtu pentru asprimea legeri, cátu și cá prin acést'a sa usiurezu sórtea acelorú cátor—va sute de tineri nenorociti din clasele mai betráne, cari poté, pe dreptu și nedreptu, ajungendu—i asprimea legeri, deveniau exoffitianti séu fugari de asșentare și prin urmare pribegi în lume, pa-

rasindu unii pre parintii, eara altii pre sotile, ba chiaru si familiile sale intregi. — Deca insa inaltulu regimu, care si-a luatu de basa precum a pedepsi reulu, asiá si a premiá virtutea, aceea ce se face in folosulu poporului, considera si recunósce cá candu s'aru face in folosulu seu propriu, nu me prinde vre-o mirare vediendu si putinele mele ostenele puse in obiectulu de susu, chiaru dela altissimulu locu recunoscute. —

De aceea cu tota supunerea privescu si priimescu cu placere decoratiunea dela inaltulu locu intru recunóscearea putineloru mele ostenele, si pentru ca aceea constá din o cruce, carea eu cá Preotu amu ales'o de conducátorea carárilor vietiei mele, si pentru ca aceea este semnu prea inaltei recunoscintie, — unu semnu, prin care eu vedu pe deoparte si pre cealalta preotíme, ba si pre poporulu acestuítinulu onoratu, eara pe de alta parte carele pe venitoriu mi-va servi de mai mare indemn, a cautá cu mai multa silintia si indrasnela interesele poporului nostru. — Deci asigurandu pre Prea On. D. Vice-Capitanu cá organu alu regimului si prin Domni'a Sea pre inaltulu regimu despre simtiemintele mele cele loiale cátra inaltulu tronu imperatescu, si mai alesu cátra preanalt'a persóna a prea bunului nostru Domnitoriu, eara prin D-vóstra D-loru Representanti pre tinutulu nostru, ca eu insumi ceru dela Domnedieu portarea acestei Decoratiuni preanalte, numai pâna atuncia, pâna candu voiú cautá interesele poporului nostru, care-bine intielese — suntu un'a cu ale regimului, nu me potú retiné a nu dá resnetu si espressione simtiemintelor mele de recunoscintia prin unu intreitu: sa traiésca! pentru Maiestatea Sea Imperatulu, natiunea romána, Escellentí'a Sea Guvernatorulu, si pentru toti ceialalti conducatori, si mai alesu pentru D. Vice-Capitanu cá organu alu regimului, si cá conducatoriu alu districtulu nostru. —

Cu acést'a se fim ceremoni'a, si apoi urmá unu prándiu stralucitu la Parintele Protopopu decoratu, unde nu lipsira cá si la alte prándiuri mari felicitate toate pentru Maiestate si barbati cei distinsi ai bisericeii si patriei nóstre. —

I. Comsi'a.

Din Banatu ni se scrie, ca preotímea romána orientala, indata ce audi imbucurátorea scire despre sanctiunarea Mitropoliei, si incepú a pomeni in rogaciunile bisericesci pre Archiepiscopulu si Mitropolitulu Andreiu, asiá încátu autoritátile ierarhice de pâ'n'acum se vediura silite a oprí prin circularie pomenirea noului metropolitu si a demandá continuarea pomenirii Ierarchului serbescu de mai nainte. Spatiulu, precum si consideratiunile de caritate fratiésca nu ne permitu, a publicá si a comentá actele respective, pentru cari de altmintrea suntemu datori domnului corespondinte multiamita. Nu potemu in sa a nu trage atentiunea publicá atátu a Romániloru, cátu si mai cu séma a neromániloru asup'r'a acestoru impregiurári, cari suntu unu testimoniu elocuinte despre aceea, cátu de bine si de fericita s'a simtita preotímea romána din Banatu sub Ierarchi straini, candu ea pelánga tota moderatiunea si rezerv'a, ce i se recomanda chiaru prin circulariulu noului P. Mitropolitu, totusi n'a potutu asceptá diu'a desfacerei totale de cátra Serbi, ci a lasatu cursu liberu simtiemintelor inimei sele. De altmintrea suntemu siguri, ca on. preotíme romána din Banatu nu va cercá a rumpe ea singura intr'unu modu, ce aru compromite caus'a nóstra cea santa, legatur'a de pâ'n'acum, ci va asceptá cá aceea sa se desfaca insasi pe calea legii si a dreptátii. „Celu ce va rabdá pâna 'n sfarsitu, dice Mantu-íoriulu, acel'a se va mantú.“

Din Comitátulu Lipovei, 11 Februaru 1865. Me simtu indemnatu — din urmatórele cause — a descrie relativu manier'a unoru notari comunali din Comitátulu de susu fatia cu epistolele si circulariele oficióse ale preotiloru gr. or. románi. — Densii (notarii) suntu asiá de disordinati, cátu nu de putine ori epistolele si circulariele oficióse ale preotiloru nu numai ca nu voiescu a le priimi spre spedare, ba inca si adeseori cutéza a se esprime, ca nici suntu insarcinati dela superiorii lor a spedá epistole ofic. preotiesci prin portatorii de cárti, pre cari comunele spre acestu scopu i platescu. Nu e mirare de notarii, cei de alte natiunalitáti si confessiuni, ci e de vaeratu ca cei de natiune romána suntu asiá de cerbicosi, si inimiei corespondintiloru parochiale, ce au adeseori influentiá momentósa in trebile statului. Disordinea si tiermurirea acestor'a se arata si 'n aceea, cáci de si priimescu epistole oficióse preotiesci, macaru si presante, pâna ce nu-su densii cu umoru bunu nu le espedéza regulatu, ci lasa de jacu bietele epistole si circularie celu putinu câte optu si nóue díle prin cancelariile Dloru, — Dómne apera sa le tramita cu espresse separate, ci asceptá dupa privilegiu, seu sa se adune mai multe, baremu trei si patru, dicendu, ca nu e demnu a tramite portatorii de cárti numai pentru unu circulariu oficiosu preotiescu. Ce le pasa Dloru notari, ca se in-

tardia acestea — prin ceea-ce si trebile publice suferu; — ca comunele trebuie sa platésca pre portatorii de cárti numai cá sa le fia Dloru cocieri, gradinari, servitori si Dloru notaresce ahei si tinatori de prunci s. a. — De doritu aru fi si dela superiorii parochiloru, cá sa mijlocésca la locurile cuvenite obligatiunea a notariloru si a antistiloru comunali — in privinti'a spedárei regulate a epistoleloru si circularieloru oficióse parochiale.

De multe ori pe propriile-mi spese a trebuitu sa i-au ducatori de cárti candu sciamu ca e vre-unu obiectu de mare insemnata si presantia, numai cá sa póta fi referatu la determinatulu tempu, ca altcum clocau circulariele cu septemánile prin cancelariile notaresci. Nu 'ntr'altu modu fu tractatu decurendu unu circularu archiepiscopescu de notariulu románu gr. or. din C. . . . ; eunu voiescu a-lu judecá; judece-lu lumca.

Acést'a portare a multoru notari comunali, dar mai cu séma a celoru de natiunalitate romána e vedita lumei inca si prin nerespectarea preanaltelor diplome favoritóre natiunei románe; ce se mai póte dice, candu unu notaru nerománu intr'o comuna locuita de Románi aprópe de Muresiu respectéza p. n. diploma din 20 Octobre 1860. si resolutiunea din 27 Decembre 1860, dar notarii nostri románi pe aici nici ca viséza de astfelu de lucruri. *)

I. I.

Vien'n'a, 12 Februaru. Ceea-ce se presupuneá mai deunadi, ba se anunciase inca la deschiderea sesiunei presinte a senatulu imp. prin cuventulu de tronu, — se si intemplá in siedinti'a casei ablegatiloru din 6. l. c., in carea, dupa raspunderea mai multoru interpelatiuni vechi de cátra regimu, ministrulu de finantie Plener, dupa cum veti fi cetitu dejá in díuarie, propuse casei si bugetulu an. 1866 spre pertractare, pre lángá unu esposé lungu, prin care intre altele motivéza procederea acést'a esceptiunala a regimului cu aceea, cá sa se mijlocésca pe venitoriu o stabilire tempuria si regulata a economiei statului, a pertractarei bugetului asiá, cá pe venitoriu totdeun'a la inceputulu fiacáruí anu, bugetulu statului sa fia dejá legalminte fixatu, si 2) cá in tipulu acést'a sa se mijlocésca o desvoltare regulata a vietiei constitutiunale in imperatia.

In preliminarulu acést'a alu an. 1866 veniturile statului séu recerinti'a se preliminaru cu 512,879,103 f.
Spesele séu acoperirea cu 542,455,330 f.

Deficitulu preste totu aru fi 29,576,227 f.
Dar fiinduca de aici vine inca in scadere summ'a de 16,609,800 f. computati la stergerea detorielor statului, asiá mai remáne pe anulu 1866 numai unu deficitu de 12,966,427 f. va sa dica, mai putinu cu vr'o 18 mill. decâtu in an. 1865, in care anu deficitulu au fostu aretatu din partea regimului in summa de 30 mill. Dupa convingerea ministriloru, judecandu din unele dechiaratiuni ale lor, standu firesce in politic'a din afara si dinlauntru constelatiunea presinte pacifica, pe an. 1867 si inainte aru avé sa incete totu deficitulu in bugetulu statului. Unde-i norocirea, cá in adeveru sa apuna odata macaru deficitulu din bugetulu statului! Cáci atunci totu aru mai licori unu picu de sperantia pentru poporu, ca incetu incetu dóra totu aru veni timpulu celu de aur, cá sa se mai usiureze si elu bietulu de povar'a contributiuniloru celoru apesatóre si detotu ruinatóre de astadi.

Se scie, ca fractiunea opositiunala din sesiunile trecute „Berger-Herbst-Giskraiana“ immultita prin o parte insemnata a ablegatiloru din centru, capetá valóre precumpanitóre in cas'a ablegatiloru inca la inceputulu sesiunei presinte, încátu aceleiasi i fu cu potintia a se adressá cátra regimu, la desbaterea adresei, cu renumitele cuvinte: „Selbsterkenntniss und Umkehr von dem Systeme der Sistemlosigkeit“ (cunósce de sine si abateru dela sistem'a nesistemelor), si ca aceeasi prin o opositiune sistematica intrebuintia tóte ocaziunile binevenite, spre a immultá greutátile, de nu chiaru a restorná ministeriulu actualu; se scie mai incolo si aceea, ca intre comitetulu finantialu si ministeriu, la propunerea cont. Vrints, se facú o incercare de impaciuire, in privinti'a reduceri deficitulu pentru anulu 1865, asiá, cá aceste reduceri sa le faca insusi ministeriulu, si ca acea incercare cadiu in apa, in urm'a cárei'a incepú apoi comitetulu insusi de sine a reduce la singuraticele posturi din bugetulu anului amintitu; se scie in fine, ca maiortatea in comitetulu finantialu erá a opositiunei si ca acést'a nu voia a audi nimicu despre bugetulu an. 1866, mai nainte de pertractarea finala a celui pentru an. 1865, pentru aceea erá fór-

*) Credemu ca invinuirea acést'a atinge dór numai pre unii putini dintre notarii románi. Ear cátu pentru espedarea hartiloru oficióse preotiesci, reulu s'aru delaturá simplu pre aceea, deca in contractele cu epistologorii satesci aru pune comunele si obligatiunea de susu. Red.)

problematica priimirea in pertractare a bugetului an. 1866. Inca acum, candu nici chiaru bugetulu anului curinte nu este gat'a, ba mai e multu pâna se va gata si acel'a.

Dar cu tôte acestea, luandu-se in consideratiune cele doue motive ale ministrului de finantie amintite mai insusu, si anumitu anomalie cea mare, ce esista astadi in privintia timpului pertractarei si fixarei bugetelor, încatu vedemu, ca celu pentru anulu curinte inca nici astadi, la capetulu lunei a dou'a a anului administrativu 1865. nu este stabilitu, — precum si declaratiunea aceluia, ca regimulu inca se invoiesce la o reducere precumpanitoare a deficitului intre marginile pontintiei, sub doue conditiuni, ca adeca sa i se dea unu tempu mai indelungatu, de doi ani, spre acestu sfersitu; si ca sa se conceda asiâ numitulu revirementu, adeca sa i se lase mâna libera, spre a poté intrebointiâ summele singuraticeloru ministerie si etaturi dupa lipsa, dela unu ministeriu la altulu etc.: bugetulu propusu se priimi cu o majoritate insemnata, in siedinti'a de ieri, indrumandu-se, la propunerea lui Br. Tinti, comitetului finant. dejâ sustatoriu spre preconsultare si raportare despre aceea, „ca candu si in ce tipu sa se tracteze bugetulu statului pe an. 1866?“ Alu doilea amendementu, totu in siedinti'a acest'a si pentru acelasi comitetu, lu facu cont. Vrints de cuprinsulu urmatoriu: „Dêca, cu privire la declaratiunea ministrului Plener data in numele ministeriului întregu, cu ocaziunea substernerei bugetului an. 1866. privitoare la crutiari insemnate, se potu si încatu se potu stabili cifrele legiloru de finantie (intielege bugetele) pe anii 1865 si 1866 esceptiunalminte intr'o forma diferitoare de cea de pâna acum si pe cararea buneii intielegeri cu regimulu?“

Ambe aceste amendemente se indreptara la comitetulu de finantie pentru bugetulu an. 1865, asupr'a lui in sa nu se aduse pâna acum nici unu conclusu. Vom vedé, ce se va decide; cu tôte ca majoritatea ablegatiloru este aplecata a reincepe pertractarile cu ministeriulu pe carare pacifica.

Varietati si noutati de di.

O conjuratiune asupr'a Papei s'a descoperitu in dilele decurendu, in fruntea careia se afla unu Luigi Pensabene din Neapolea. Acest'a s'a prinsu de câtra gendarmii papali. Unu Filibek care pentru asemenea pecatu au fostu osenditu la inchisore pe 15 ani au sciutu sa simuleze caintia asiâ de mare, încatu l'au iertatu si eliberatu. Filibek adeca dicea, ca dupace va scapa din prinsore se va duce la Ierusalimu si se va face monachu. Tota vietia câta mai are, o va petrece acolo, ca sa môra unde au moritu mantuitorulu mortea cea de ocară, carea elu Filibek au miruito de o miia de ori. Dupace i-au crediutu si l'au eliberatu, Filibek n'au plecatu câtra Ierusalimu, ci câtra Neapolea, unde nu se ocupa cu altu ceva decâtu cu ce s'a ocupatu si mai nainte. —

Revolutiunea polona si acum mai capata victime. Se intielegu aici acelea la care contribuiescu cei departati din patria, in sperantia, ca voru afla in strainetate o sorte mai buna. Se scrie din Elvetia, ca in cantonulu Tessin in apropierea monastirei St. Bernardu s'a aflatu unu cadavru inghiatiatu, in ale carui buzunarie s'a aflatu o scrisore de cuprinsulu, ca „sum jertfa unei cause drepte dar nenorocose fara de sperantia in viitoriu; vietia in asemenea impregiurari mi e povera; moriu dara fara dorere, sum catolicu; me rogu de cantonu same ingrope, amu 4 franci din cari sa se platésca 4 in otelu. —

Camera industrială din Sabiiu s'a reintregitu, alegendu presiedinte pre d. Dr. Müller directorulu Academiei juridice, Vicedirectorulu pre cetatienu Fabritius, secretariu pre Archivariulu magistratulu Schreiber, apoi unu comitetu de 12 membri si mai multi oficiali de manipulasiune. —

Din tinutul Brasiiovului se scrie despre mai multe nenorociri casionate prin ninsorile cele cumplite din septemân'a trecuta. Pe drumulu dela Sacele pân' la Dârste sa se fia aflatu doi omeni inghetati; unu postariu sa-si fia scapatu vietia numai prin aceea, ca-si parasi caruti'a si calulu si alerga pe josu pâna in Brasiovu; doi omeni sa fia scapatu de morte numai prin ajutoriulu unoru gendarmi; unu drumariu si fiulu seu se fia peritu aprupe de Noulu, ear in valea Timistului sa fia moritu totu pe atunci patru omeni. —

(Proba de stilu nemtiescu.) Unu cetatienu alu „capitali“ Sabiiu se adreséza in „Herm. Ztg.“ etc. câtra unu studinte, care a caditu pe nisce trepte rele, astfelu: An den auf der Finglingsstiege gefallen, und sich beinahe ein Bein oder den Schädel entzwei geschlagen armen Studenten aus nr. 44 der „Herm. Ztg.“ etc. — Stilulu câ treptele, si treptele câ stilulu! —

Principatele române unite.

O scire electrica din Bucuresci cu datulu 18 Fauru impartasiesce, ca proiectulu de lege votatu prin camera deputatiloru, prin care Domnitoriulu i se da dreptulu de a numi si a destitui pre mitropolitulu primat alu Romaniei, s'au adoptatu si de senatu. Se adauge ca unu lucru curiosu si totodata insemnatu, ca insusi Mitropolitulu inca au votatu pentru lege. — Se vorbesce câ de securu, despre curenda concessiune a se dá unei societati anglo-france pentru infiintiarea bancai nationali in Romania'a.

Cititorii nostri cunosc din colonele jurnalului nostru (Conc.) staruintia Dlui Aricescu de a descatusia press'a Romaniei si de a se schimbá de s'aru poté regulamentulu dietale, cunosc totodata si aceea, ca incercarile Dlui A. n'avura resul-

tatulu doritu. Ba ce sa dicemu? rezultatulu e minunatu. Camera pentru critic'a regulamentului ei, suscepta in jurnalulu nostru, din cauza ca jurnalele din tiera nu cutéza, eschise pre d. Aricescu din sinulu eii! Acestu faptu onoreza pre eschisulu si petéza pre eschidiatori in ochii opiniunei publice. D. Aricescu, care de 24 de ani porta pen'a cá sciitoriu, care totdeun'a au statu in sirele patriotiloru celoru buni, care au suferitu esilulu Muscaliloru la prinsorea dela Snagovu, care in fine urmandu consciintei si simtiului seu curatu de libertate se rupsesse din castrele egoistiloru liberali, pentru a sprijini guvernulu, pre care lu combate astadi totu din acelu curatu sentiu de libertate, n'a meritatu astfelu de insultare din partea camerei, si dêca s'au intemplat totusi, caus'a e starea eii cea aservita.

Votulu ei trebuie sa fia desaprobatu din partea corpului ponderatoriu: dela acest'a asceptamu, cá dêca camera deputatiloru nu ponderéza nimie'a, celu putinu acestu corpu inaltu sa corespunda numelui seu. Asceptamu sa mijlocésca descatusiarea pressei, schimbarea regulamentului camerei, si altele multe.

Impartasimu, totu dupa „Concordia“ protestulu D. Aricescu datu presiedintelui acestui corpu inaltu.

Domnule Presiedinte!

Adunarea electiva a Romaniei, in siedinti'a din 29 ale trecutei cu o majoritate de 74 voturi contr'a unei minoritati de 40, m'a eschisu din sinulu eii, sub cuventu ca s'aru fi semtitu atinsa in demnitatea sea, prin critic'a Regulamentului camerei, publicata de subscrisulu in „Concordia“, fôia româna de peste Carpati, dela 17/29 Ianuariu trecut.

Fiindca majoritatea on. Adunari, prin votulu dela 29. trecut, facendu-se ea in sa-si si acusatoriu si judecatoriu, a comisu unu abusu de putere, insusindu-si unu dreptu periculosu, care creéza unu precedinte ce póte avé grave consecintie pentru reprezentantii natiunei;

Fiindca pentru crime si delictes, comise de unu deputatu in tempulu sesiunei, este procedura speciala, prevediuta de art. 5 alu regulamentului Anunarei;

Fiindca dupa art. 4 din regulamentulu Adunarei, deputatulu nu póte fi urmaritu pentru opiniunile emise de elu in tempulu sesiunei;

Fiindca in fine cestiunea de fatia este o cestiune constitutiunala de cea mai inalta ordine, si votulu Adunarei dela 29. este atentatoriu chiaru statului dela 2/14 Iuliu trecut;

Pentru aceste motive vinu a protestá la D. V. Dloru Senatori, cari sunteti pazitorii chivotului sacru, ca convingendu-ve si DV., ca actulu majoritati camerei dela 29. este eminente neconstitutiunale, sa-lu declarati cá atare, casandu aceea otarire neconstitutiunala.

Priimesce, Dle presiedinte etc.

2 Faurariu 1865.

C. D. Aricescu.

Eminentiei Sele (Mitropolit.), Dlui presiedinte alu corpului ponderatoriu.

Prospectu politicu.

Din caus'a intardiarei postelor jurnalele ne vinu astadi atatu de gramadite, încatu d'abia le potemu ventura. Scirile cele mai importante dinafara le comunicamu in urmatorele:

Corpulu legislativu alu Franciei a decisu emiterea unei adrese cá respunsu la cuventulu tronului, si spre scopulu acest'a a si denumitu o comisiune.

Espositiunea universala de obiecte de arta, agricultura si industria se va deschide la Parisu in 1 Maiu 1867.

Italia inaintéza necurmatu in caus'a desfiintiarei monastiriloru. Proiectulu de lege respectivu cuprinde urmatorele puncte: 1) se va infiinti unu consiliu administrativu, alesu de Episcopi diecesani si preotimea parochiala. 2) Bunurile monastiresci in decurgerea de 10 ani se voru vinde dupa unu sistemu de sortitura, si pretiulu castigatu se va preface intr'unu fondu alu statului, menitu pentru cultu si invetiamentu. 3) Ordurile religianarie, afara de unele recunoscute legalminte, se suspendéza. 4) A trei'a parte din rente se va intrebuintia spre scopuri de cultu, ear doue parti spre scopuri de invetiamentu. Numerulu Eppiloru se va regulá dupa cercurile administrative.

Camera Prussiei persevera in resistintia sea, si nu va sa se apuce de nici unu lucru, panacandu nu va fi votatu bugetulu; de aceea se crede, ca inchiderea eii va urmá câtu de curendu.

Regina Spaniei a conferitu 3/4 din averea sea privata pentru natiune.

Burs'a din Vienn'a 17 Febr. (1 Martie) 1865.

Metalicele 5%	71 50	Actiile de creditu	187 20
Imprumutulu nat. 5%	78 90	Argintulu	111 25
Actiile de banca	798	Gabinulu	5 33